

igniti adberēs fulgorē ei⁹ bebetat. ⁊ feruorē ei⁹ attenuat ⁊ minorat. Ad modicū vēn flatum dispergit. Dispersa vō vix vnq; recolligitur. vt dicit Greg. de facili inflāmat. sed pp̄ defectū nutrimēti subito extinguit. Fauilla etiā qñ est ignea vēti raptu sursū tēdit. extincto aut pp̄rio pōdere ima petit. vt dicit Greg. vñ deorsū tēdit motu pp̄rio. s; sursū extollit. et rapit motu alieno

De cinere

Ca. IX.

Quis a cadendo

Cest dicit. nā de suba materie terre/stris vi caloris resolut⁹ generatur vt dicit Ili. Est aut cinis mollis despecti coloris. amari ⁊ stipici est saporis. ptes bz minutissimas et tenuissimas leui flatu sparsionis ⁊ diuisionis receptiuas. Cinis enā vtutes bz colanūā siue mūdificatiuā. vñ valz ad vestū ablutōnē. bz etiā vim conoluiuā ⁊ desiccatiuā. vt dicit Arist. Cinis insup si fuerit calidus ignē ab eo tectū custodit. si vero fuerit frigid⁹ destruit ⁊ extinguit. Cinis et p mltas ignis pflagrationē ⁊ violentiā suā formā vtilem ⁊ obscurā aliquoties cōmutat in spēm vitreā atq; clarā. nā ex materia cinerū solet fieri vitrū. vt dicit Greg. Hoc aut bz cinis defectus ⁊ impfectiōis. qā q̄uis q̄tidie aq̄ vel pluuie irrigationē suscipiat. steril in manet. vñ terrā quā tāgit nō fecūdat. s; pot⁹ si sterilis fuerit reddit steriliorē ⁊ in oib⁹ viliorē.

Et h de libro decimo sufficiat

Incipit liber vndecimus De aere et passionibus eius

Er est dicit eo

Aqferat ignem et ab aq̄ feratur. vt dicit Ili. Aer autem partim p̄tinet ad materiaz terrestrē partim ad materiam celestē. vt dicit Beda. Ha; ps aeris superior pura clara et quieta. vbi p celloli et ventoli motus nō possunt attingere p̄tinet ad celestē. ps vero inferior spere aq̄ et terre vicina. turbulenta. grossa et cōpacta ex humidis et terreis vaporib⁹ cōpulēta p̄tinet ad terrestrem. et hec ps aerea diuersas

ex se producit species. **Ma** vt dicit **Idonius** Aer vehemētius cōcitatus facit vētos choru ruscationis et tonitrua. cōfractus nubila. cōspissatus pluuias. cōgelat⁹ niuē et grādinē distent⁹ serenitatē. vt dicit Ili. et Beda. **Id** aut habet raritatis ⁊ inanitatis q̄z cetera elementa. Est aut aer s̄m **Costan.** elemētū simplex substācialiter humidū et calidū. Ex propria eni natura seu substātia est humid⁹ sed ex vicinitate orbis calidus. et ideo s̄m vtriusq; qualitatis pp̄rietatem aer est sui naturaliter diffusiu⁹ a superficie terre et aque vsq; ad speram ignis vñ diq; extensiuus. Ex substātie autē sue subtilitate et raritate trāsparens est et perspicuus. vñ de ratione diaphaneitatis sue ⁊ transparentie est influentie celestis virtutis et impressiois solaris lumis receptiuus. virtutis inspirandi et respirandi est aer omnibus animantib⁹ ministratiu⁹. omnium enī animantiū est respiraculū et volatiliū celi pp̄rium habitaculū. Sine enīz aere non potest viuere aliqua animata creatura. Aer enī rōe leuitatis substācialis est naturaliter mobilis et alterabilis ac vertibilis in oppositas qualitates. vñ ex vaporibus terre et maris sepe recipit immutationē. nāz si vapor fuerit fens⁹ et corrupt⁹ ac venenosus aer corrumpit et inficit. cui talis vapor pestifer admiscei. Si vō fum⁹ ex pura ⁊ mūda substātia fuerit resolut⁹ et odorifera. aer odoriferā et nature amicabile ex incorporatione fumi odoriferi recipit qualitātē. Itē aer nos circūdās sūme nob̄ est vtilis pp̄ anbelut⁹ necessitatē ⁊ vitali spūs p̄tinuuz nutrimētum. Si ei clar⁹ lucid⁹ et pur⁹ fuerit. hūores atq; spūs erūt lucidi atq; puri. Si vō turbidus et nebulosus hūores erūt turbidi. spūs grossi ac infecti. vt d. **Arist.** et **Philaret⁹.** vñ de aer ē elemētū ⁊ corpoy ⁊ spiritūū. Euetatio enī aeris adueniēs spiritūb⁹ ē cā meliorationis eoy ⁊ depuratōis ⁊ mitigatōis. p̄hibēs spūs et hūores ab inflāmatōe. attractus enī a pulmone cordi. p̄ cor toti corp̄ p̄bet tēpamentū. vñ aer maxie imutat corp⁹ ⁊ igredit ad interiora spiritūū. et miscei cū eoy subaque corp̄ p̄bet vitam. **Ande** si aer fuerit purus ⁊ mediocri in suis qualitātib⁹ p̄tatus

ad conseruationē vite maxime pficit Si vō fuerit corrupt⁹ distēperat⁹ maxime ledit et corūpit. vt dicit p̄stā. Quāto autē est a terra remotior ⁊ celo vicinior. tāto purior ⁊ simili⁹ or est et herēe puritati. q̄nto vō terre vicinior tāto frigidior ⁊ crassior et simili⁹ terre q̄litate. An ex vaporib⁹ terre ad interiora aeris attractis varia ⁊ p̄raria i aere generant. Et quāto aer ē grossior ⁊ spissior. tāto sol in eo fort⁹ imp̄mu calorē radioꝝ p̄pter radioꝝ solariū rep̄cussione ⁊ p̄culationē ⁊ p̄fractioꝝ. Ex rep̄cussioe autē solariū radioꝝ i aere būido ⁊ denso generāt in eo parij colores. vt dicit in li. meth. vt p̄z i assub ⁊ i iride et in plilibus. Fit autē aeris p̄dēfatio triplici de cā. scilicet ex vapore p̄ter terrestres suas ⁊ grossas cū aere permiscēte. v̄t ex frigiditate p̄tes būidas aeris p̄gelate. vel ex generatiōe noui aeris sensu se recipiēte. p̄ cui⁹ ad p̄mā additiōem aer in grossat. vt dicit p̄hus. Rarificat autē ⁊ subtiliatur ex causa contraria. scilicet p̄pter vaporis ascendēns cōsumptionē. p̄pter fortioꝝ calorem aerē extenuantē vel clarificantem. vel ignearū p̄tium ex p̄culis aeris generatiōz per vltimā humiditatis sue rarefactionem. ⁊ caliditatis intensionē aer in naturā igneā trāsmutatur. Immutat autē aer p̄m substātiā vel qualitātē multipliciter. vt dicit Aui cenna. Primo a solis appropinquantōe vel elongatione. Calefit enī aer q̄n sol ad nostrū habitabile appropinquat quēadmodū frigeſcit quando se elongat. Itē ex ort⁹ et occasu stellarū immutatiōe. Stelle enī tā errantice q̄z fixe sunt causa quare aer in suis qualitibus immutat. Sole nanq̄z cū aliq̄ stella effectus frigidus sicut saturno in frigidissimo conueniēte intendit frigus in aere. Si vō p̄uenerit cū calido planeta vt cūz marte. est causa quare in aere fit excessus in calore. ⁊ sic de alijs est intelligendū. Itē immutat ex terre varia dispositione situ et positione. In parte septentrionali fit sic⁹ aer et frigidus australi calidus et humidus. orientali calid⁹ et sic⁹. occidentali frigidus et humidus. Itē ex terre eleuatione vel depressione. q̄a in montib⁹ est aer frigidus. in vallibus autē calidus. Cui⁹ rōem reddit Cōstan. in pan

tegni. dicens. Boreas inquit habet ortū ab eminenti zona. vñ loca eminentia libere expetit et mouet ⁊ subtiliat aera. ⁊ ita in frigidat. quia omne subtile dū modo habeat exalatiōnem p̄ motū in frigidat. aer autē in vallibus manet quietus ⁊ ita calidus. Aliā tñ reddit Macro. rōem. dicit ei q̄ hoc fit ex aggregatiōe radioꝝ q̄ multiplicātur in vallibus p̄p̄ cōdensationē vaporū in vallibus potius q̄z in montib⁹. ⁊ iō niues cit⁹ liquescūt i valle q̄z in mōte. q̄z ibi ex radijs maior calor generatur. Et h̄c concordat cū Aristot. in li. meth. j. c. iij. vbi dicit q̄ multiplicatiō radioꝝ q̄ tēdūt ad terrā velut ad centrū est in cā būi⁹ calefactiōis sicut reuerberatiō radioꝝ i acuis anguloy et moza zc. Itē immutat aer ex vicinitate maris. q̄a terra vicina mari septentrionali frigida ē ⁊ sicca. ex vapore frigidus et sicca a mari resoluta. ibi enī calor est debilis ⁊ parvū cit. ⁊ iō mare aq̄lonare parvū salēscit. vñ p̄tū cum mare est quasi dulce. In mari australi est p̄rariū ex cā p̄raria. Itē immutat aer ex cadaueꝝ ⁊ paludū p̄p̄nq̄tate ex q̄z corruptiōe aer p̄rabit corruptiōē ⁊ aer efficit putridus et quasi pestilentialis. Et accidit ista aeris putrida infectio in fine estatis ⁊ sepi⁹ in autūno. q̄a tūc aer ex sui natura est subtilior. ⁊ iō p̄uertibilior. p̄pter q̄d accidit ei talis corruptio. ex cōmixtiōe malaz fumolitatuz que ascendūt ex putredine cadaueꝝ vel paludum siue alteri⁹ rei cui libet corruptela. vt dicit Joh. Et hec de aere dicta in generali nūc sufficiant

De igne perpendiculari Capitulum. I.

Nunc de impressi
onibus que fiunt in aere ē dicēdū. p̄mo de his q̄ fiunt ex vapore calido ⁊ sicco. sic est ignis p̄pendicularis. q̄ q̄nq̄z apparet in aere ⁊ nō est aliud nisi impressio generata ex vapore calido et sicco i p̄mā aeris p̄te eleuato habente latitudinē in p̄fundo ⁊ longitudinē in supremo p̄m figurā flāme p̄ramidalē p̄ignē ⁊ motū celi inflāmato. secūdus est ignis lōgus. q̄ est impressio generata ex vapore calido ⁊ sicco i sup̄ma parte aeris

carente latitudine manifesta respectu sue lon-
 gitudinis inflāmato p virtutē ignis et per mo-
 tum firmamētū. et dicitur bec impressio draco euo-
 mens ignē zc. Tertia impressio vocat candela
 et generat ex calore calido et sicco in suprema
 pte aeris habere puā longitudinē et latitudi-
 nem equales tū. ppter qd apparent quasi ro-
 tunde figure inflāmate p calorē ignis et mo-
 tum celi. Quarta impressio vocat assub ab
 Aristo. et est duplex. scilicet ascendēs et descendēs
 Et generat bec impressio ex vapore calido et
 sicco subtili in supma pte aeris longitudinē
 et latitudinē magnā hīs pportionales in in-
 flāmato vebemēter et calefacto pignē et mo-
 tum firmamētū petēs supiora ppter subtilita-
 tes materie et vebemētā inflāmatiōis. Alia
 est impressio et dicitur sub descendēs. generat au-
 tem ex vapore calido et sicco et grosso. longi-
 tudinis et latitudinis eq̄lis existēte in pte supe-
 riori medij intersticij aeris inflāmata pignē
 et motū firmamētū. Descēdit autē inferi ppter
 frigū circūstans et pōdus materie grossioris
 vt dicit Aristo. Iste impressiones sūt q̄s vulgū
 putat eē stellas de nocte cadētes de celo et ad
 celū ascendētes

De ventis in generali
Capitulum. II.

Vent et alie impressi-
 ones ex vapore sicco sicut ventū q̄
 sūm Aris. est motū vapore sicco ele-
 uata centro terre cū gere et in aera cum aliq̄
 celesti virtute incorporati. Vñ ventū sūm Beda
 nihil aliud est q̄ aer motus et circū agitatur.
 ex fumositatibus enī a terra descendētibz
 et aerē repellentibz generat vētus. vt dicit idē
 Hanc autē descriptionē arguit Aristo. in to-
 picis. quia descriptū nō vniuersaliter p̄dica-
 tur de sua descriptiōe. quia nō omnis aer mo-
 tus est ventus. P̄porter ei ad hoc vt aer mo-
 tus sit vētus q̄ ibi sit maximū impulsus et q̄
 multū de aere diuini impellat. Et idē diffinit
 sic Cōstan. vētus est vapor frigidus et siccus
 ex terris et aquis p calorē resolutus. aerē p in-
 corporationē sui fortiter cōmouēs et impellēs.
 Alij ponunt causam ventoz esse nubes i ae-
 re existentes sua mole aerē hinc et inde p̄mē-

tes et impellentes. et ex tali motu nubium et i-
 pulsu fit ventus. Alij autē dicunt ventū p̄cre-
 ori ex cōflictu brachioy maris in quattuor
 p̄tibz terre. Inā in aquilone brachium au-
 strale cōflictu in oriente cōmouet mare ex
 cuius motu mouet aer et fit vētus qui vocat
 subsolanus. Quñ vō cōflicunt in occidente fit
 ventus qui dicitur fauonius siue zephus. Ecō-
 uerso si brachium orientale et occidentale fecerit
 cōflictu in meridie fit ventus qui vocatur
 auster. Si vero in septentrione fit ventū q̄ vo-
 catur boreas. Ex alijs autē refluxionibz ma-
 ris intermedijs dicunt ventos collaterales
 generari. Alij adhuc dicunt vt dicit Beda. q̄
 ex cauernis terre fit ventus hoc modo. quia
 aer labilis est nature. et ideo subintrat cauer-
 nas terre et exit. Cū autē vna pars nititur exire
 et alia subintrare fit cōflictu et mouetur aer
 et fit aer inde ventus. et idē eolea regio ē v̄to-
 rum que est regio cauernosa. Idem autē
 rōdem generatiōis ventoz approbat Aristo.
 in li. meth. vbi dicit q̄ duo sunt genera vapo-
 rum q̄ p calorē a terra resoluunt. vnū est hu-
 midus q̄ est materia pluuiarū et aq̄rū p ma-
 iorem cōdensationē vel minorē. alter vapor
 est siccus et est materia oim ventoz. Vñ q̄s
 aut puocat vētus siue generet hoc manife-
 stum est. q̄a vētus summe mobilis est et mo-
 tus inq̄etus et agitatiōis in aere p̄citantius
 Est etiā tēpestuosus in mari et in aere tempe-
 statū generatiū. Ite vētus q̄n ē moderatū
 et nauigantibz in mari nō cōtrarius itineris
 ipsoy est directiū et p̄motiū. Econuerso
 vō si cōtrariū fuerit et immoderatū piculus et
 timorē ingerit et sicut itineris retardatiū. Ite
 ventū subtilitate sua et impetu penetrat ad v̄-
 teriora maris pcellat et maris v̄ndayē ele-
 uatiū extensū in pres oppositas diffusū.
 Ite vētus borealis cū sit frigidus et siccus est
 aeris depuratiū pluuiarū nebularū ac nu-
 bium fugatiū et serenitatis inductiū. Ecō-
 tra vō australis cū sit calidus et humidus cōtra-
 rios habet effectū. aerē enī condensat. turbu-
 lentiam et obscuritatē generat. vt dicit Beda
 Item ventū q̄n obstaculū inuenit sue virtutis
 siue fortitudinis est onsiū. tūc enī maxime
 apparet fortis et violentus. vñ de et domos et

arbores sibi resistētes diruit radicit⁹ et sub-
uerit. et ideo dicitur est vētus. vt dicit *Phil.* eo
q̄ uehemens sit et uolētus. vis enī eius tāta
est vt nō solum saxa et arbores euellat. s; etiā
celum et terrā cōturbet. mariaq; cōmoueat
vt dicit idē. *Itē* vētus est humoris supflui cō-
sūptiu⁹ et lubricitatis ac immūdicie abster-
siuus. *Itā* vie que p mundationē pluuiarū
effecte sunt lubrica et sordide p flatum venti
sunt mūde. *Itē* tēperat⁹ venti flat⁹ ē ignis
et flāme excitatiu⁹. Si vō fuerit nimis impe-
tuosus et inēsus erit eius dē extinctiu⁹. *Item*
vētus in suo ortu inuisibilis est et occultus.
sed paulatim p aggregatiōnē priuz vapo-
bilū in aere est augmētū recepiu⁹ et suūp⁹
manifestatiu⁹. Et idē dicit in li. methoz. q̄ vēti
q̄n oriunt de terra sunt debiles. s; post effici-
untur fortes ppter multitudinē vapo-
rum post in aere multiplicātur et aggregant⁹. *Itē*
vētus mouet circularit⁹ et toruole. nāz va-
por qui ascendit p amō sursum flectitur po-
stea in circuitu terre. et ideo eius mot⁹ ē tor-
tuosus et circulariter pcellu⁹. *Itē* venti im-
pet⁹ est paleaz leuatiu⁹. pulueris et cineris
dispersiuus. vesice inflatiu⁹ et extensiuus. p
sui subintratiōnē intrat ei cauernosas et spō-
giasas terre pres. Est vētus terremotus ge-
neratiu⁹. ex vento enī intercluso et agitato i
ventre terre fit terremot⁹. vt dicit *Aristo.* nā
poroz tam terre q̄z cozpoz animalū est vē-
tus apriu⁹. ad interiora terre subtilitate sue
substantie penetratiu⁹ p sui interclusiōnē in-
trans ptes aqueas. est vētus in superficie
aque eleuatiu⁹ et spume causatiu⁹. Et ē ven-
tus in aquarū supficie dissimilitudinis par-
tium et inequalitatis inductiu⁹. *Itā* aq̄ esset
equa supficialiter atq; plana si ventoz ipul-
su nullaten⁹ moueret. vt dicit *Aristo.* *Itē* vapor
ventosus a cibis et potib⁹ et alijs būorib⁹ vi
caloris resolut⁹ multaz passionū est i corpe
illatiu⁹. nā inclusus i stomacho vel i interio-
ribus viscerū torziones generat q̄li intolera-
biles et multas alias passioēs sic bydropisiz
artibeticā et bmoī. In aurib⁹ etiā facit sibilū
et tinnitū vnde inficit et impedit audibilem
spūm sue auditū

De ventis

Ca. III.

Venti aut sunt. xij.

V quoz quatuor dicunt eē cardinales.
et octo collaterales. *Primum* cardis-
naliū dicitur subsolan⁹ q̄ orit in oriente sub equi-
noctiali paralello. ibi enī q̄n qz fit maximus
aeris impulsus ex irāsuerberatiōe terre et aq̄
in aera ex q̄ fit vētus. Et dicitur subsolan⁹ q̄li sub
sole natus. quia nascit in torrida zona sub q̄
semp mouet sol. *Iste* vētus habet duos col-
laterales scz vulturū versus septentrionem
et eurū versus austrū. et possunt retineri in
hoc versu. *Sunt* subsolanus vulturū et eur-
rus eoy. *Ibi* venti sunt calidi et sicci. calidi. qz
sub sole diu moratur. sicci autē q̄a mare oriē-
tale est a nobis valde remotū. vñ anteqz vē-
tus oriētalī ad nos veniat si qd habz dhu-
more humido. totū calore solis ē psumptuz
Vētus vō subsolan⁹ est in calore tpatus sed
q̄n declinat in vulturū oīa desiccatur. q̄n autē
in eurū generat nubes. *Vēti* autē orientales
sūm *Cōstan.* sunt salubres i ortu diei. quia ab
aere veniūt tpatō et subtiliato. nā vt dicit idēz.
regionū orientaliū est aer clar⁹ et par siccus.
inter calidū et humidū tpatus. vñ talis ven-
tus aquas clarificat. et eis sapore suauē ad-
ministrat. vñ venti oriētales cozpa in sanita-
te custodiūt ppter suaz tēperie qualitatum
ppter hoc etiā oriētales marie fructib⁹ et flo-
ribus abundāt pl⁹ q̄z aquilonares vel occi-
dentales. *Itē* flumina ptra orientē fluēna et
in mare oriētale subintrāna sunt meliora et sa-
niora ac clariora. q̄a ventoz orientaliū oc-
cursiōe et solis oriēns reuerberatiōe aq̄ sub-
tiliant et depurant. *Secūdo* vētus cardinal⁹
est fauoni⁹ et orit in occidēte sub paralello eq̄-
noctiali. et bz iste vētus duos collaterales. s.
circū vsus septentrionē. et zepbirū versus au-
strū et retinent p hūc vsūm. *Circū* occasum
zepbirusq; fauoni⁹ afflant. *Dicit* autē fauoni-
ni⁹ eo q̄ fouetea q̄ nascunt. vt dicit *Phil.* byemē
enī resoluūt. germina et flores pducit. Est at
fauoni⁹ tpatē frigid⁹ et humid⁹. frigid⁹ ē qz
paruā moram facit sol i occidente et ad nos
venit anteqz a solarib⁹ radijs incalescat. *Vē-
ti* itaq; occidētales i fine diei sūt salubiores
et tēperiores. q̄a sol in occidēte subtiliat eos

et depurat. q: ergo regiones occidentales aere
 rem non habet perfecte partem in calore et humore
 ideo eorum aqua mutabilis est et turbida eo quod
 in principio diei radijs solaribus non digeratur.
Nam in principio diei ventus ibi nimis est frigidus.
 in vespere vero calefit. ut dicit **C**ostan.
Tertius ventus cardinalis est auster et oritur sub
 polo antarctico eadem causa quod et primi. et habet
 duos ventos collaterales. scilicet noribum versus orientem.
 et affricum versus occidentem quod notatur
 hoc versus. **A**tque die medio notibus beret et af-
 fricus austro. **A**uster autem ab haurendo aquas est
 dicitur. Est autem calidus et humidus et fulmineus.
 de summo facit aerem atque spissum et nebulae nu-
 trit. suo calore poros aperit et sua humiditate
 pluias multiplicat et adducit. ut dicit **A**risto.
 tempestates in mari generat. quia ab imo flat.
 ut dicit **B**eda. poros corporum aperit. vires
 animales impedit. gravitatem in corpore facit ut dicit
Aristo. **V**entus inquit australis gravat auditum. ca-
 liginosi sunt et capita gravitates. pigri dissol-
 uentes etc. dissoluit enim venti australes humores
 res ab interioribus ad exteriora sensus et gra-
 vitatem faciunt. colorem corrumpunt et egritudi-
 num faciunt recidivantes. podagram et puritum
 commouet et epilepsiam et acutas febres. **V**entus
 itaque australis oritur in zona iuxta polum an-
 tarticum que per nimiam eius frigiditatem est inhabi-
 tabilis. vnde naturaliter est frigidus et siccus quan-
 tum est de suo ortu sic et septentrio quod flat in axe
 opposito. sed dum transit per orientem zonam ibi calorem
 assumit. et quia versus meridiem venit ubi est ma-
 ior aquarum copia et loca vaporem et rorem plena
 humiditate contrahit et accipit. vnde et apud nos
 calidus et humidus inuenitur et ipso flante aer per
 dicto vapore repletus in pluias resoluitur. et
 quia de ampla zona aerem impellit ad nostram
 angustam ideo condensat aerem vnde nubes generantur.
 quarum obiectu solares radij obscurantur. ut di-
 cit **A**risto. multas itaque habet auster laudabiles pro-
 prietates. quia est ventus mollis et remolliuit
 calidus et humidus pluiam et rorem misstratum
 porosum terre aptum. germinum et seminum pro-
 ductiuum nutritiuum et augmentatiuum superficies ter-
 re renouatum. penam veterum et plumarum in auibus
 mutatiuum. humorum frigidorum et compacto-
 rum in corpore dissolutiuum. sudoris et evapora-

tionis fumositatum et humorum superfluum pro-
 carius. reptilium et vermium terrestrium de inte-
 rioribus terre ductiuum. **Q**uartus ventus car-
 dinalis dicitur boreas quod oritur habet sub polo arctico
 eadem de causa qua et precedentes. et habet istos collate-
 rales. scilicet aquilonem versus occidentem et boreum ver-
 sus orientem. et notatur per hunc versus. **A**t boreas
 aequilo veniunt et boreus ab alto. et dicitur boreas ab
 ipso boreis montibus a quibus flat. ut dicit **A**risto. sic
 auster dicitur affricus de punitia affricae a qua frequen-
 tius solet flare. dicitur et septentrionalis quia flat a pre-
 aeris et septentrionis et oritur ex locis aequis et ge-
 latis et strictis propter nimiam remouionem a cir-
 culo solis et ex montibus excelsis ex quibus ad nos
 venit et cum ab illis locis nequeunt vapores dis-
 solui propter nimiam congelationem aerem serenum red-
 dit et pestilentiam ab austro orientem recipit et re-
 pellit. ut dicit **A**risto. vehementia sui frigoris ter-
 rarum et aquarum superficiem restringit et nunci glaci-
 ciei nunc in cristalli spem secundum maiorem vel mi-
 norem indurationem alterat et pervertit. **D**ites
 ergo venti cum frigidum sint et sicci corpora indurant
 et poros claudunt. humores putrificant. spiritus et
 sensus subuliant. vim digestiuam adiuvant. virtu-
 tem retentiua proferunt. aerem pestilentem sanant
 vim generatiua augumentant. **A**nt dicitur aristoteli.
 xiiij. quod ceptio de fetore si ventus fuerit septentrio-
 nalis. natus erit masculus. et e converso si fuerit
 meridionalis erit femina. dicit etiam aristoteli. li. v. c. vij.
 quod ventus aequilonis humores malos contrahit et
 impedit ne in alia membra discurrant. verum
 tullum facit propter pectoris desiccationem terre et
 corporum facit aspitates. frigiditate et siccitate
 sua nervos percutit contrahit et restringit. ideo a
 motu et operatione membra impedit. flores et fru-
 ctus teneros ledit et corrumpit. vineas germi-
 nantes et florentes exurit. herbas et arborum vi-
 rorem spoliatur atque tollit. humores desiccatur exteri-
 ores et interiores. et ideo pulicis est nocivus. quia
 pulmonem sua siccitate dilacerat et ulcerat ut
 dicit **S**al. ventus enim eius est frigidus et siccus de an-
 gustis zona veniens ad amplius aerem rarefaci-
 ens subtiliat et desiccatur et congelando partes humi-
 das terra terre quod aequo superficialiter coadunatur. vnde
 dicitur aequo quasi aequo ligas ut dicit **A**risto.

De nubibus
Capitulum. III.

Nubes est imp̄ssio

facta in aere ex multis vaporib⁹ in medio aeris in isticio aggregatis in unū corpus ex loci frigore condensatis. Unde nubes est cōis materia ad niuē ⁊ pluuiam ⁊ grandinē ⁊c. Habet autē nubes sic generari. nā calor celestis vi sua ptes a que ⁊ ire vaporabiles ad se subulissime attrahit ⁊ ptes eaz subuliores psumēs ⁊ residuū condensans in nubem puerit. vt di. **I**si. nubes ē aeris dēlitās ex vaporib⁹ et sūolitatū ire ⁊ maris attractiōe p̄globata. aeris etiā leuitate et vētorū impulsu a calore in p̄cauitate vētris nubis in clufo. hinc inde mouet nubis suba ⁊ in circuitu agit. Et autē nubes cōcaua naturalit. ⁊ ad modū spōgie cauernosa. ⁊ iō imp̄ssionis superiorū corporū dēfacili receptiua. et iō p̄radioz sol̄ subintratōz ē multiplicis forme ⁊ coloris rep̄tatiua. vt p̄t in arcu celesti q̄ nihil aliud est q̄ nubes q̄ daz rōnda in cui⁹ suba multiplex forma p̄ sol̄ radiū generat. Est autē nubes interi⁹ p̄caua ⁊ p̄ sui figuratiōez cum spera celi cui appropinq̄t. rōnda ē exteri⁹ et p̄ueta. a latere autē nō est ei aliq̄ forma siue figura dēterminata. nā q̄n nubes nubi lateralit appropinat alia alteri in figura se cōformat vt di. **B**eda. **I**tē nubes leuitate siue sube sursum ē motiua. ⁊ s̄m q̄ a vento pl⁹ minus ueppellit cit⁹ est vel tardi⁹ p̄cessiua. **I**tem s̄m q̄ ex subuliorib⁹ ⁊ puriorib⁹ vaporib⁹ est cōposita magis est illuminatiōis ⁊ imp̄ssionis radioz solarū receptiua. dyaphaneitate ei sua ⁊ trāsp̄arētia luci ē puia. nisi q̄n ex nimis grossis fumositatib⁹ ipsius suba est in aere aggregata. tunc ei ē obscura ⁊ p̄ sui inipolitiōnē inter nos ⁊ solē lumis solaris ē inceptiua. ⁊ a nostris aspectib⁹ ablatiua. est etiā caloris solaris p̄ sui oppositionē mingatiua p̄pter q̄d nubis p̄nna mellozib⁹ et alijs i estu solis laborantib⁹ est accepta. **I**tē nubes calore solis in pluuiā resoluta p̄ ymbriūz effusio nem est terre fecūdatiua et germinū ac seminum dētra p̄ductiua. **I**tē cum oīa fere que generant in aere sit q̄si mater ⁊ q̄dam cōmunis materia diuersaz rerū est ad terram dē sua substātia trāsmisīsiua q̄d patet. q̄ nunc

pluit. nūc grandinat. nunc ningit. nūc fulminat. nuncqz tonat. **I**tē nubes ex aquis marinis aggregata ⁊ in altū cōtra soles suspensa b̄nficio caloris celestis est ton⁹ marine falsedinis a amaritudine in dulcedinē p̄uersiua nā dē mari originē cōtrahit. et t̄n depurata a sole maris amaritudine nō sapit neqz sentit. **I**tē nubes in pluuiā resoluta vtilis est terre ⁊ p̄ficua. sed q̄n resoluī in ventum pluriū est nociua. q̄ tunc est tēpestatis nō modice in mari vel in terra generatiua. **I**tē nubes in alto aeris intersticio suspēsa videt̄ celo esse p̄rima ⁊ cōiuncta cum t̄n in veritate magis terre q̄ celo sine p̄patione aliqua sit vicina. **I**tez circū fluxus siue mutua collisio nubū est aeris aliq̄iens inflāmatiua ⁊ cho ruscationis actonitruū causatiua. **I**tē ex vento in ventre vel p̄cauitate nubūz intercluso fit aliq̄n p̄rium nubis subita disruptio et ex tali p̄ri a p̄te subita attractiōe est nubes strepitus ⁊ tonitruū effectiua. **I**tem q̄n a paludib⁹ siue cadauerib⁹ siue alijs corruptis reb⁹ fit vaporū corruptorū attractio ex eoz incorporatiōe in substātia nubū p̄cedit ex ipsis nubib⁹ corruptis corruptio maria ⁊ pestilētia infectiua. **I**tē q̄nto nubes ire ē vicinior ⁊ a celo remotior tāto maiorū q̄ntitatis ē aspicientū oculis oñsiua. **U**n̄ maria nubes q̄n est vicina celo videt̄ mima. q̄ vō in se mima est iudicat maria q̄n ire ē vicina. vt di. beda. **I**tē nubes ex solis vaporib⁹ sicis ⁊ ventosis generata solet eē deceptiua. nā ymbre futurū p̄tendit. sed i sine p̄ter ventū et turbine nihil soluit. **I**tez nubes pluuiosa si subito ⁊ simul ad terrā corruerit terre vbi cadit q̄ submergit eā est nociua. **S**z si paulatim ⁊ guttatim fuerit resoluta magne vtilitatis est frugibus collatiua. **I**tē nubes sepe suis guttis terram rigat. sed irrigādo sumpsi⁹ est p̄sumptiua. q̄z dū alia irrigat ⁊ humectat p̄ sui dissolutiōez seipaz āmbilat. vt di. **G**re. **I**tē q̄n nubes vna nubi alteri est p̄raria. tēpestatis ⁊ cōmotio nis est in aere excitatiua. **C**ōrarietas enī et aduers⁹ p̄curfus nubū p̄rarijs ex impulsib⁹ est ventoz. ex quoz allisione mutua fit cōmonio in aere ⁊ in terra.

De yride Capl̄m. V

His est impressio

generata ex nube concaua & rouda ad pluuias pparata i stulicidijs in finitis tanq3 in speculo relucēs. bñs figuraz arcuales. varios calores expmēs a radijs solarib9 vel lune generata. sed a radijs lūe causa raro. qz nō nisi bis in qnquaginta annis vt di. **Aristo.** Arcus itaq3 celestis est nubes aquosa p oēs sui ptes solis radijs penetrata vt di. mar. et dicitur arcus a similitudine curuati arcus. nā quandā pueritatē in sūmitate nubium p̄tendit & cornua q̄dam rep̄mit ad iras et extendit. vt di. **M.** In hoc arcu quedā sunt p̄nientia ad eius generationē. quedā vō ad eius spēm siue formā et figuratiōnē et q̄daz ad eius v̄tutē et opationem. q̄ ad generationem eius attendit q̄ suba eius ex refulgētia et reflectōne radioy in nube rouda & ymbi fera generat. Itē q̄ plena facie semp respicit solem ex opposito & a sole respiciat. Itē q̄ a fra vsq3 ad celum circularit̄ eleuat. nam duob9 cornibus terrā pcunt et vertice celum tāgit qui quāto p̄rabēdo comp̄m̄it tāto plus in p̄ueritate extendit et in figurā circuli eleuat. q̄ntum aut̄ ad figurā et spēm est spericus et circularis & sp̄cicus & specularis in colore multiplex est & singularit̄ singularis. Itā in yride p̄pter eius trāsp̄rentiā & dyaphanitatē refulgent spēs et forme sibi oppositē & obiecte. et id arcus apparet coloratus. nam s̄m **Beda** colorē p̄rabit ex q̄tuor elementis nā in ipso velut in speculo forme et spēs elementoy relucēt. **U**n̄ ex igne p̄rabit colorē rubeum in sūp̄mo. ex terra viridē in infimo ex aere vō iacinctinū et ex aqua ceruleum in medio. vt dicit **Beda**. & hi colores sunt ad inuicem coordinati s̄m **Aristo.** in li. methoy. **P**rimo enī est color rubeus seu vinosus q̄ fit ex radio tāgente s̄p̄ficiey rotūditatis nubis. deinde sequit̄ color mixtus. s. blaue9 vel ceruleus s̄m qualitātē vincētē & dominantem in vapore ex̄n̄te in medio nubis. deinde apparz in infimo color viridis i inferiori pte nubis vbi vapor magis est terrestris. & hi colores sūt p̄ncipaliores alij. qz s̄m p̄m multos alios habet colores in quos distingue

re sensui est difficile. et ideo dicit̄ p̄bus q̄ nullus pictor potest depingere colores arc9 siue fingere. causa aut̄ yridis s̄m **Aristo.** est repressio radij redeūtis ad vaporem cōtrariuz nubibus sicut splendor refulgēs in aqua relucet in pietere rediens ad ipm̄ & cum nō videatur arcus nisi p̄ radiū solis p̄ diem aut per radium lune p̄ noctem impedit̄ ipsius visio vel p̄pter turbulentiā aeris vel debilitatē visus aut p̄pter obscuritatē & densitatē nubis radioy illuminationi resistentis. videt̄ autē tpe pluuiali qz tūc resoluit̄ sup̄fluitas vaporis coartati in nubib9 & fit ex eo rotatio pua in qua relucet radi9 sibi opposit9 & fit formatio yridis. vñ p̄rabit varios colores ex varietate vaporis in quo relucet radi9 sicut dicit̄ **Aristo.** quo ad v̄tutem vō eius siue opationem sui inēpositione feruorē solis p̄tat & mitigat. p̄ sui resolutōem in pluuiā vel in rores inferiora vegetat & fecundat. p̄ suam figurā et multiformē colorum variationē s̄p̄iora pulchricat & decorat. dominū humiditatis in aere signat. Et ideo ante iudiciū. vt di. **Beda** & magister in bysto. p̄ annos. xl. nō apparbit. & hoc erit signum desiccationis et defectus elementoy. vt dicit̄ idem. **P**acem & concordiam inter mundū et deum designat et diuini iudiciuz p̄ diluuium p̄teritum fore denūciat & demonstrat. sicut etiā solis facit̄ iudiciū. quia in qua pte celi sit sol sua p̄ntia indicat. qz nunq3 est in eadez pte celi cū sole sed semp ex aduerso. Sole enim ex̄n̄te in oriente apparet arcus in occidente et ecōuerso sole ex̄n̄te in meridie apparet arcus in septentrione. In pte aut̄ australi siue meridionali nunq3 apparet sicut di. **Beda**. In hora autē recte meridiana nunq3 apparet cui9 rōnez assignat̄ p̄bas qz in meridie qm̄ mediat sol orbem tunc resplendet radi9 eius in vrozq3 oriente s̄m equalitatē quare tunc nō plus resplendet in vna pte qz in alia. et id nō appareret arcus in aliqua parte celi in puncto meridi. vt dicit̄ **Aristo**. **R**arissime aut̄ videtur de nocte imo nunq3 nisi in plenilunio. vt dicit̄ **Beda**. et hoc nō contingit nisi bis in. lanis. s̄m **Aristo**.

Ferore Caplm. VI

Ros est imp̄ssio generata ex vapore frigido et bũido non p̄gregato in corpus nubis in inferiori p̄te mediij intersticij aeris paruo frigore occurrẽte. Dicit autẽ Aristot. q̄ non fit ros nisi quãdo auster flat. quoniã rosẽ pluuiã pauca. ⁊ pluuiã ros multus. vñ ventus australis sua humiditate rosẽ generat. ⁊ nutrit quẽ aquilo sua siccitate lambit ⁊ intensa frigiditate cõp̄mit ⁊ cõstringit. Luna etiã humiditatẽ suã aeri imp̄mu ⁊ generatõis rosũ in aere causa existit. vt dicit Amb. vocans lunã matrem rosũ. vñ de nocte virtute lunari in aere p̄mo originez occulte cõtrahit et tãdem insensibiliter descendens p̄ herbarum sup̄ficiẽz suauiter se diffũdit. In suo ortu ⁊ descensu herbas ⁊ plantas vigorez tribuit ⁊ que estus diurnus desiccando ⁊ p̄sumendo inclinauerat ros nocturnus reparat erigit ⁊ sustollit. Item in herbarũ summitatibus guttatim se recolligit ⁊ quasi suã originem petẽs ad aerem descendẽdo semp̄ in foliorũ et herbarũz extremitatibus se suspendit. Item vim ardoris solis nõ sustinẽs cito ad tactũ solarium radiorũ dissoluit et penitus euanescit. vñ utem tñ suã aeri imp̄ssam non deserit. quia p̄ sue diffusionis p̄sentia p̄ aera effectus suũ in herbis ⁊ seminibus manifestissime derelinquit. Item ros cũ sit substãtia quedã aerea ⁊ in se subtilissima in sup̄ficie nihilominus tamẽ miro modo efficit in virtute est. quia terrã inebriat ⁊ fecũdat ⁊ medullam in granis amplificat ⁊ augmẽtat. ostreas ⁊ alios pisces cõbiliũ in mari imp̄guat et imp̄gnat ⁊ maxime ros vernalis. nã tempore verno ostrea de nocte se contra rosẽ aperit quẽ descendẽtes intra se recipit atq̄ haurit q̄ haustus et piscẽ reficit et imp̄guat ⁊ p̄ sui incorporationem cuz interioribus piscis gemam p̄ciosissimã scz margaritãz generat que quãto est nobilior tãto albiõr atq̄ maior vt dicit in li. gemmarũ. Item pullos coruinõs ad huc in pluma albidos anteq̄z nigrescant reficit ⁊ sustentat vt dicit Grego. Item aeres diurno calore calefactum refrigerat ⁊ temperat. ⁊ si fuerit nimis p̄ calorem p̄cedẽ.

tem rarefactus ros p̄ sui incorporationẽ ip̄m inspissat mediocriter ⁊ cõdensat. vt Di. albu. Item ros vim veneni rep̄mit in animalibus venenosis ⁊ coartat ne tantũ de nocte quãtu de die se diffundant. vñ serpẽtes latitãtes inter herbas parũ solent trãseuntes ledere q̄z diu flores ⁊ germina sunt in rose. Item ros gustat⁹ quũ in se videat ad modũ aque in lipidus tñ potestatiue ⁊ effectiue est dulcissimus ⁊ mellis ac mãnanis in herbis ⁊ floribus causatiuus. Nã ex rose celesti mel in floribus et mãna in quibusdã herbis in quãdam parte grecie generat sicut dicit in plac. Item ros in aere corruptio genit⁹ ex corruptõeloci fit corruptus et alioz corruptiuus vñ talis ros inficit flores tenellos et corruptit segetes nouellas qñ sunt ad huc in spica vt dicit Greg. et talis corruptio vocat aurugo seu rubigo vt dicit glo. Hiero. sup̄ iob. libi. Residuum buci comedit rubigo. Hiero. Rubigo est qñ tenere fruges norio rose pcutunt et vertunt tam spice q̄z culmi in ruborez vñ nigredinẽ vilez. ⁊ hec pestis oĩã vastat etiã stipulã ⁊ fenum in tantũ q̄ nec cibo sunt vtilia neq̄z fimo.

De pluuiã Cap̄m. VII.

Pluuiã est imp̄ssio in nube aggregato abũdãte in quantitate et substãtia respectu rosũ et magis in frigidat ⁊ humectat q̄z illa. fumi eni ex aqua et terra euaporãtes vi calore celestis ad infimã partem mediij intersticij aeris attrahunt et ibi frigiditate loci cõdensant. deinde calore humiditatẽ eius dissoluẽte ⁊ non ex toto p̄sumẽte guttatim resoluunt in pluuiã et in ymbrez vt dicit Beda. Et est pluuiã a pluralitate guttarũ dicta. vt dicit Ali. eo q̄ interpolatẽ ⁊ guttatim descendere cõsueuit. Et dicit ymber ab imbuẽdo. quia terrã imbuit et fecundam facit. terra eni sterilis manet sup̄ cuius sup̄ficiẽ pluuiã nõ descendit. quãto autẽ nubes ex qua generat pluuiã a terra est remotior ⁊ celo vicinior tanto suauis et cũ guttis ḡcalioribus descendit. quãto vñ terre est vicinior tãto impetuosi⁹ et cũ stillis grossioribus descendit.

dere plueuit. venti etiam sup mare discurren-
tes multū humorē de aq̄ supficie recolligūt
et secū in aera deferētes. eādē in materiā plu-
uie puerūt. Qñ vero multū est de materia
pluuiali i nube. et nubes fuerit valde densa
fortis fit radiorū imp̄ssio sup nubē ⁊ ex multi-
plicatōne radiorū et p̄fractōe eorū p̄tra nubē
gignit fortis calor cui⁹ v̄tus tandē dissoluit
in pluuiā fortē. vñ sepe post acutissimū calo-
rem videm⁹ subsequi pluuiā vehemētē ⁊ vt
di. Beda. Tāta enī fit aliqñ calorū genera-
tio ex aggregatōe radiorū et eorū contractōe
circa nubes q̄ vapor quasi adurit ⁊ ex vehe-
menti adustione i colorē rubeū cōmutatur
Et ex h̄ credit vulgus q̄ aliqñ pluat sanguis
vt di. aristo. Est aut̄ aqua pluuiialis multū
stiptica ⁊ p̄stictiua. ⁊ iō restringit fluxū ven-
tris. vt di. Cōstā. Est tñ subtilis suble ⁊ leuis
plus h̄ns aereitatis et aere leuitatis q̄ alie
aque. Et iō multū est alterabilis ⁊ p̄uertibilis
in oppositas q̄litates. ⁊ iō defacili putrescit
et recipit corruptionē. vt di. Cōstā. dulci⁹
tñ est ⁊ lapidi⁹ alij aquis qñ in sua purita-
te p̄manet ⁊ v̄tute. Pluuia igit̄ si fuerit in
qualitate et q̄ntitate sp̄ata et t̄pi p̄grua vñ
est ad infinita. Nam terrā fecundat et ipsam
si fuerit rumosa p̄glutinat. calorū temperiē
mitigat. aerem serenat. ventos sedat. pisces
impinguat. sicca cōplexionē adiuuat ⁊ p̄for-
tat. vt di. Cōstā. Si v̄o pluuiā mala fuerit
ac in suis q̄litatib⁹ distempata ac loco ⁊ t̄pe
incōgrua in plurib⁹ est nociua. nā p̄fūdita-
tatis imundicie ⁊ lubricitatis est in v̄ijs ⁊ in
semitis effectiuo. graminū et herbarū nutri-
lium multiplicatiua. fructū ⁊ seminū corru-
ptiua. ⁊ calorū natural̄ in seminib⁹ extincti-
ua. densitatis ⁊ obscuritatis in aere inducti-
ua. radiorū solarium inceptiua. nubū ⁊ ne-
bularum aggregatōne. opey et opantiū im-
pediua. maturitatis segetū et fructū tardatiua.
reumatis ⁊ fluxus puocatiua. mor-
borū oīm humidorū augmentatiua. steri-
litas ⁊ famis causatiua. corruptōnis et p̄-
stilentie in iumentis ⁊ ouibus inductiua. naz
yber corrupt⁹ corrumpt gramia ⁊ inficit
herbas pascuales. ex quarū pastu sequit̄ ne-
cessario corruptela in aīalibus. vt di. Cōstā.

De gutta Caplm. VII.

Gutta siue stilla est
vapor humid⁹ in minutissimas pu-
culas resolutus. Magnae autē sunt
gutte in dieb⁹ qñ calor est. ⁊ resoluunt̄ p̄tes
nubis que p̄us erāt aggregate. p̄pter frigus
vt di. Aristo. Qñ enī in aere est calor adueni-
ente frigore veloci⁹ est p̄gelatio vaporis si-
ue aque. vñ dicit Aristo. in li. aīalib⁹ q̄ pisca-
tores aquā calidā fundūt sup sua instrumē-
ta vt citius p̄gelata submergāt. gutta autē
q̄nto est terre vicini⁹ tāto est grossi⁹ ⁊ eco-
uerso. puitas enī eius ⁊ rotūditas causat q̄
diu manet in aere remoto a terra. vt di. arif.
Est autē hūida mollis rotūda puia et lucida
terre inebriatiua. seminū ⁊ graminū bume-
cratiua. est ⁊ ardoris aeris mitigatiua. aeris
purgatiua. ⁊ cū sit mollissima in substantia
tñ ex frequēti casu est lapidū ⁊ cauiatiua. que
re infra libro. xij.

De pruina Caplm. IX.

Pruina est vapor
p̄gelat⁹. vt di. Arif. siue imp̄ssio ge-
nerata ex vapore frigido ⁊ humido
p̄gregato in corpore nubis i medio interstino
aeris p̄gelato p̄frigiditate loci ⁊ t̄pis. in qui-
bus nō est aliq̄ p̄s caliditatis. vt di. Arif. vñ
pruine accidit duricies ex frigore loci ⁊ t̄pis
in quo generat̄. q̄ frig⁹ vaporis p̄tes aggre-
gat et contrahit ⁊ sic pruine subam duram
reddit. Ex nimia enī frigiditate albescit ⁊
herbas ⁊ flores sup quos cadit maridos ef-
ficat et exurit. ad modicū solis radiū enī
scit ⁊ in rores redit. q̄ pruina nihil ali⁹ est q̄
ros p̄gelat⁹. vt di. Beda. Nam ros descendens
ad terrā frigiditate noctis p̄gelat⁹ sp̄z albā
duram ⁊ frigidā recipit ⁊ sic in pruine subā
supficialiter se p̄uertit. vt dicit idem.

De grandine Caplm. X.

Grandino est stilla
rū pluuię frigidis ⁊ venti rigore
in aere p̄gelatio. vt di. Arif. Est
enī imp̄ssio generata ex vapore frigido ⁊ hu-
mido a frigore fugato ad interi⁹ nubis p̄do

miniū calidi circūstāus. Generat ai gēdo i nubib⁹ a terra longinqs. vt dicit idē. et cā generatiōis est vapor in p̄cauitatib⁹ nubis receptus q̄ ex frigiditate aeris p̄desat. **N**ā pres b̄ude ⁊ frigide fugiētes calorē aeris se recipiunt in interiorib⁹ nubis. ⁊ ibi inueniētes vaporem ptes ei⁹ aggregāt ⁊ in subam grandinis coagulāt. ⁊ iō in estate frēqnti⁹ sūt q̄z in hyeme. uehemēs enī calor generatōez grandinis impedit. **N**ā dissoluēdo vaporē ptes eius aggregari p̄ter nō p̄mittit. **S**ilr̄ numiū frigus in hyeme. q̄ nūc nō est caliditas in aere quā fugiēdo frig⁹ se recipiēs intrat nubē grādo aut rotūda ⁊ pua descēdit ex sup̄mis locis. vt dicit **Aristo.** Causat aut ei⁹ puitas et rotūditas ex mora eius in aere longo tpe. vñ ex reuolūtione eius diurna rotūdat. et ex aeris calore ptes ei⁹ aqueas resoluēte minorat. **I**n grādine in locis vicinis t̄re generata accidit p̄trariū ex p̄traria cā. **G**rando itaqz cū imperu magno vento ipsaz impellēte et calore dissoluēte terrā petit p̄cutit et p̄ ei⁹ superficie ad modū salis se disp̄git legetes fructus ⁊ flores multū ledit frēqntius p̄ diē q̄z p̄ noctem descēdit. **C**ui⁹ rō est q̄ calor diurn⁹ n⁹ fugat frig⁹ ad interiora nubis. **I**tē vent⁹ septētrionalis frigid⁹ et siccus rore ab aere descēdentē congelat ⁊ p̄stringit ⁊ in subam grādinis coagulāt ⁊ p̄uertit. vt di. **Beda.** Et tantum de grandine.

De niue Caplm. XI.

Nix est imp̄ssio generata ex vapore frigid⁹ ⁊ hūido i infima mediij intersticiij aeris ⁊ gela to in corpus nubis a mediocri frigid⁹ respectu p̄uine p̄p̄ admixtionē caliditatis in pte que caliditas inclusa i ei⁹ suba et nō statim deuicia a frigore circūstāte rarefacit eius subam ⁊ mollificat recipiens albedinē in colore p̄pter victoriā frigoris in fine atqz p̄pter expansionē ⁊ dispersionē p̄tium nubis ⁊ p̄pter frig⁹ debilitatū a calore fr̄gū in ptes latas ad similitudinē fracte teste a debili v̄rute fr̄gentis. vt di. **Arist.** **A**ir̄ igit generat in nube frigida min⁹ in frigida est q̄z illa in q̄ grādo ⁊ gelat. **E**t B̄ attestat mollicies niuis. q̄z caliditas admixta nubi p̄hibz ptes ei⁹ inspissari ⁊ uehemēt⁹ aggregari. **A**ir̄ ergo aq̄ est durior ⁊ sicci⁹ ex frigore p̄stringēte grādine tñ molliorē ex admixtione caloris in vētre nubis. **B**ealbat aut ex frigiditate i ei⁹ superficie dñante. ad modicū calorē nix in aquaz resoluū. ⁊ tā a duricia q̄z ab albedine defacili immutat. **E**x mora niuis sup̄ terrā hum⁹ ipinguat. sua enī frigiditate poros terre claudit vñ reuocato calore ad interiora radicū et seminū fit humorū interiorū attractio ad radices ⁊ eoz inuisatio ex q̄ terra impinguat vñ nix herbas malas ⁊ sup̄fluas mortificat ⁊ attenuat. bonas vero nutrit ⁊ impinguat. **A**ir̄ etiam sua p̄ntia loca fēda ⁊ fumaria ⁊ sterq̄lunia tegit ⁊ occultat. vias et semitas p̄ sui diffusionē tēgen. itinētes impedit ⁊ retardat. **I**n alto mari niue cadere raro **Beda** asserit ⁊ affirmat. cui⁹ rō est. q̄ maris fumolitate p̄nuue vel exalant vel a ventis ibidem flantib⁹ disp̄gunt vel anteqz possint cōdensari in niue. in pluuiā vel nebulam resoluunt. **I**tem feris ⁊ aialib⁹ nocuentū p̄stat q̄ eoz tegit pascua ⁊ vestigia manifestat. vñ tpe niuis fere a venatorib⁹ defacili capiunt **I**tē loca alta ⁊ mōtuosa nix frēqntat ⁊ diutius in montib⁹ q̄z in vallibus pleuerat. q̄z venti frigid⁹ liberi⁹ in montib⁹ q̄z in vallib⁹ inualescūt. **I**n sup̄ valles sūt montib⁹ calidiores p̄pter maiorē aggregatōez et p̄fractōz radioz. et iō niues in montib⁹ plus abūdāt **I**tem nix vi caloris resoluta terrā imbuit. remollit ⁊ inebriat quā añ resolutōem frigiditatis sue coartatōe in sua superficie fortius indurabat. vt di. **Greg.** **I**tez nix p̄pter sue sube molliciem ⁊ leuitatē in suo descēsu strepituz vel sonū nō generat. imo sensibilē de occulto aeris descēdens intersticio suauiē superficie terre se applicat ⁊ equaliter se coaptat. **I**tez nix in cādore suo ⁊ pulcritudine ad sui aspectū oculos intuentū puocat. sed si nimis diu aspiciat spūm visibilē disgregat ⁊ valde immutat. **I**tē aqua niuea potenciali ⁊ actuali frigiditate sua fluxū ventris repmit ⁊ p̄stringit. neruos p̄cutit. p̄trabit ⁊ opilat sup̄fluitatem mēstruosam vel strumosa eam p̄nuue bibentibus generat. mēbra stupida et quasi

dominantia cito reddi. lapides in vesica gignit. et frigidam ydriopolim puocat et nutrit. ut dicit Constan.

Nebula **Capitulum XII**

Nebula est impressio

facta ex resolutione nubium resolutarum in aquam pluviale. ut dicit Aristoteles. vapores ei sic resoluti dispersi per singulas aeris particulas ac diffusi nebulam gignunt et inducunt. que quanto est terre vicinior tanto spissior est et obscurior et frigidior invenitur. a terra vero elevata magis est soli pura. et tunc minor est frigida et obscura. Quando autem nebula a sole attracta totaliter sursum movetur. in materiam redit nubis. et ideo future pluvie est significatiua. Quando autem totaliter a radiis solis repulsa deorsum cadit et in suam redit originem. deficit et evanescit. unde purgato aere futuram praesagit serenitatem. Est autem aliquando corrupta ex vaporibus ex quibus generatur et tunc multum est nocua. florum etiam et germinantium vinearum est corruptiva et diversarum infirmitatum animalibus inductiva. latronibus et pueris est amica. quia insidiarum ipsorum est occultatiua. itinerantium et peregrinantium impediua. quia in magna nebula et obscura via est incognita et incerta. radiorum solis et aliarum stellarum est interceptiva. et ideo nauigantibus est grauis et periculosa. ut dicit Beda. quia dum nebulae obscuritas superficiem maris occupat quo debeat nauta recte vertere gubernaculum ignorat aut ambigit.

De tonitruo Capitulum XIII

Repressionum que

generatur in aere ex vapore duplici. prima est tonitruum que est impressio generata in aquea substantia nubis propter vaporem calidum et sicci agitantibus huc et illuc fugiens suum contrarium ab omni parte coartatum in se et ex hoc inflammati. extinguens se tandem in nube et rumpentis eam. ut dicit Aristoteles. Aliter generatur tonitruum ex collisione nubium secundum philosophum quoniam a ventis contrariis agitate nubes ad invicem collidunt. ex mutua collisione ad invicem

et violenta fractione fit collisione in aere et strepitus qui tonitrus ab antiquis est notatus. Dicit autem tonitrus vel tonitruum a terrore eo quod sonus terreat audientes. ut dicit Isidorus. Nam tonitruum idem est quod sonus quod interdum tam acriter concutit omnia. ita ut celum discerpisse videatur. quia cum pcella vehementissimi venti in nubibus se repente immerferit. turbine inualefcente exitumque querente nubem excauat et stringit. et impetu magno incidit et dividit pres nubis. ac sic cum bozendo fragore ad aures venit. quod mirari nullus debet. cum vesica quous sit parua tamen magnus sonus complosa efficit et emittit. Cum tonitruo vero simul fulgur emittitur. sed celerius videtur fulgur. quia clarum est. tonitrus autem pervenit tardius ad aures. quia subtilior est sensu visus quam auditus. et tunc primo videtur lumen sive fulgur. lumen quod pervenit quam audit sonitus subsequenter sicut homo prius videt iterum hominis arborem incidens quam audit ipsum sonum. Hucusque Isidorus. Et ista ratio Isidori de causa tonitruum concordat quasi cum philosopho dicente. Tonitrus inquit est spiritus ventorum in sinu nubium receptus qui virtute mobilitatis sue quasi libet pres nubis intravit. et strepitum ac fragorem tonitruum inducit. unde subdit. tonitruum est spaciozum aeris sibi occurrentium sonus secundum Aristoteles. in libro meteorum. tonitruum nihil aliud est quam extinctio ignis in nube. vapor enim siccus elevatus et calore aeris inflamatus quoniam a nube aquosa intercipitur subito extinguitur. et ex tali extinctione strepitus tonitruum generatur. sicut quoniam in aqua extinguitur ferrum ignitum fit sonitus atque stridor. descendit autem tonitrus sepe cum fulmine. et tunc magis ledit. ut dicit Beda. unde obest fructibus cum advenit cum bozuscantibus et fulmine sine pluvia. Cum vero accidit cum pluvia prodest. ut dicit idem. Tonitruum igitur motu suo omnia concutit. cerebrum commouet. animam terret. vinum in doleis perturbat commouet et corrumpit. ut dicit Aristoteles. Si venerit in hora cubationis avium ova ledit. mulieres perturbantes sepe abortiri facit. turres altas sepe concutit impetu suo et dejicit. arbores altas diruit radicitus et evellit. et frequenter in locis altis quam in humilibus et demissis ledere con-

suavit. vt dicit Beda. In fractu osum et quasi orbicularem sonum facit et aerem quodam in equali susurratio per circuitum percutit ita quod speciem strepitus rote vehiculi exprimit quodam modo et prendit. vt dicit Cassi. Et talis circularis sonus accidit forsitan ex rotunditate nubium in quibus vapor siue ventus qui causa est tonitruum dissimiliter agitat. quod nunc sursum nunc deorsum nunc ante nunc retro per cauitatem nubium commouetur.

De chouscacione
Caplm. XIII.

Chouscacio sicut Arist. comprehendit fulgur fulmine et proprie dictam chouscacionem nam proprie dicta chouscacio est apparitio subita vaporis subtilis inflammatio euanescentis in aere sine descensu ad terram. Fulgur vero siue fulguratio est ignis subtilis. grossior tamen chouscacione ad terram descendens. qui penetrat herbas et res molles sicut ponunt philosophi vt recitatur in. iij. phisice algazelis.

De fulmine Caplm. XV.

Fulmen uero est vapor igneus compactus et solidus impetuose cadens maioris vis quam sit fulgur. percutit enim quod tangit penetrat et vit siue liquefacit diuidit et scindit et nihil corpale ei resistit. Et sicut hoc dicit Arist. quod fulgurare id est est quod ferire. quia sicut idem dicit. Et subtilioribus partibus elementorum componitur ex quibus maior vis penetrandi relinquitur. et ideo ictus celestis iaculi ab Arist. nuncupantur. generantur autem ex vapore grosso composito ex contrariis et diuersis eleuato et uehementi calore ignito et inflammato qui collisione ventorum et attritu nubium impellitur. et quasi lapis igneus de cauitate nubium deorsum per violentiam ad modum iaculi commouetur. Unde fulmina collisa ad modum lampadis fulgida vi inflammationis discurrere per aera discernunt. Et quibus ignee sunt nature. tamen per violentiam motus contra naturam ignis inferius descendere compellunt. vt dicit Beda. In suo autem

descensu incendit et vit. et tunc dicitur fulgur. vt dicit Arist. penetrat et fundit et tunc dicitur fulmen vt dicit idem. vbi autem vit secus fumum et fetorem pessimum gignit. super loca alta frequenter cadere consuevit. in forti estate aut in forti hyeme raro sunt fulguratioes. sed in principio autumnum et in fine veris. vt dicit Beda. Philosophus li. ij. ca. liij. in hyeme et estate raro sunt fulmina. quod in hyeme propter frigidum vaporum in aere non gignit. In estate vero propter siccitatem et subtilitatem aeris non fit aggregatio vaporum in nubibus. sed in autumno et in vere est aer mobilis et nimbosus. et ideo tunc sepius fulgurat. Item ca. liij. di. idem fulminum plura genera tradunt. nam quod sicca veniunt non adurunt sed dissipant. quod humida non vit sed inflascant. tertius est quod clarescunt quod mire est nature. nam vinum et bauris dolis in fractis vaporibus. aurum et argentum liquat sacculum non combustum. Quid autem sit chouscacio et vnde pueniat. diuersi diuersimodum tradiderunt. Dixit ei Empedocles. quod chouscacio est ignis occultatus in nubibus ex radijs solis. Et sic dicit Arist. esse falsum quod si hoc esset. ex omni nube chouscacio accideret. quod in omni nube radij solares occultantur. Anaxagoras autem dixit quod chouscacio est ex aere descendente in nubem vel ad nubes. et se in ea occultante cuius apparitio est chouscacio et quod ille ignis extinguitur in nubibus aquosis stridor illius extinctionis vocatur tonitruum. Alij dixerunt chouscacionem causari ex ventis calidis et siccis in nubibus compellis quibus inflammantur et adurunt. ignis in eis ingrediens est chouscacio cuius splendor puenit ad visum quod sonitus ad auditum. Alij dixerunt chouscacionem non fieri per ignem sed per aque splendentis imaginationem. que per stellarum de nocte lucem illustrationem in nubibus videtur. Sed dicit Arist. quod iste sermo error est. quod chouscacio de die videtur sub radijs solis. sicut videtur de nocte. sicut Arist. autem vapor aggregatus in nubibus eorum uehementi collisione attritus ignis et fit materia chouscacionis. et quod habet aliquas partes terrestres earum sicutitate mouetur inferius. Et quod illa chouscacio est uehementis subtilitatis et non uehementis inflammationis et adustionis ideo apparet alba. et ideo corpora que pringunt non inficit nec corrumpit.

Ducusq; **A**rest. li. ij. mei. **C**horuscatois ita q; motus subitus est et improuisus. subito enim apparet ab oriente i occidere. subito est onsiuus et subito sui occultantur. **D**e matrice ei sua vt di. **G**reg. in icru oculi erit. et in se subito reueries sua originem non relinquit. **E**x sua subita apparitione aspectus intuitiuus est repcussiuus timoris incussiuus p totum orbem apparentiam et opinionem et iudicium visus sui est diffusiuus. futuri tonitruum pambul. et sui aduentus annunciatiuus. **S**i pluuia habuerit pcomitantem utilis est et pficiuus. **S**i vero pluuia caruerit telluris floribus et fructibus est nociuus vt di. beda.

De aura **C**aplm. XVI.

Aura est aer leuiter motus et agitatur estuantibus refrigeriu. algentibus pbens calorem. que quanto est purior: tanto delectabilior et sanior est. que si fuerit tepata et debitas qualitates tepis non exierit maxie vite hominis est pgrua et sanitatis pfuatiua. si vero pirario modo se habuerit maxie est nociua. q; pestilentie et corruptiois non modice est inductiua. **E**st aut pestilentia aeris corruptio ex siccitatis et pluuiaz distempantia ex meritis hominum ptingens. vt di. **A**risto. **E**t dicitur pestilencia quasi pastulencia. q; tota natura hominis p ambulat et depascit. nam corruptis aquis et pluujs in aere quibus spirando et edendo pascimur statim corrupimur et diuersis passionibus necessario lacessimur. vt supra in eodem libro. vbi de proprietatibus aeris dictum est. sed hec dicta iam sufficiant.

Incipit liber. XII. de auibus in generali et speciali

Expedito tractatu de proprietatibus aeris et eorum que in aere generantur. restat dicere aliqua que pinent ad eius decentiam et ornatum vt in ipsis sicut in ceteris creaturis dei magnalia extollantur. **A**d ornatum aut aeris pinent aues et volatilia. vt dicit **B**eda. **E**t ideo aliqua pauca adiuuante xpi

clementia sunt de his huic opusculo inferenda non quidem de omnibus sed solum de auibus et volatilibus de quibus specialiter fit mentio in textu biblie vel in glosa. **E**t primo dicendum est in generali. deinde in speciali. et p ordinem alphabeti. **A**ues ita quod quasi deum. i. sine via sunt dicte vt di. **A**risto. eo quod ipsarum vie non sunt in aere deiminate et disticte. aues enim motu et agitate alarum diuidunt aerem et icidunt. s; statim p volatum aere se claudere nullum signum sui trahunt et reliquunt. **D**icunt aut volucres quod volitant alis. vt di. **A**risto. ppter quod et alites quasi alates. i. alis se leuantes a pluribus noiant. sine enim alis non volitant. sine quarum beneficio de terris in aera se non leuant. **V**el ideo auis dicitur ales ab alendo. quod ab illo qui pascit volatilia celi et dat escam omni carni alitur. i. nutritur. vt dicit **A**risto. **A**t tendunt etiam auium pditiones et proprietates penes multa. quod penes earum substantiam et complexionem. **N**am ex duobus elementis inter summe graue et summe leue inter medijs auium substantia est creata. nam in earum compositione aer et aqua potissime dominantur. et ideo quia minus habent terrestretatis et plus aeree leuitatis quam gressibilia vel natatilia. leuitate sue nature habent ferri super aera. vt dicit **I**sidorus. aer enim inclusus inter pennarum concauitatem auem leuigat et vt leuiter feratur sursum ipsam disponit et habilitat et adiuuat. **U**n quanto volucres plus habent pennositatis et minus carnis tanto facilius se sursum leuant. vt patet in auibus prede. que exonerate a mole carnis altissimi sunt volatus et valde acuti visus et magne animositatis. vt dicit **A**risto. li. xij. **I**tem consideratur volucris conditio penes generationem. **H**abent enim sibi insiram a natura seminalem rationem. cuius virtute mouetur naturaliter ad sui generis multiplicationem et sue speciei p generationis actum siue ordinem conseruationem vt dicit **A**risto. li. vi. **O**mnes inquit aues cum pullificant faciunt oua quibus in omnibus non possit videri ppe paucitatem. **E**st autem pncipium generationis pulli sic dicitur ibidem ab albugine et tibus et a vitello. et p dies decem generatio pulli pplebit s; oes sui partes. ita quod erunt ptes disticte et manifeste et